

Beleid: organisatie

Onderwerp: plaatsing twee- of meerlingen in afdeling 4-13 kindcentrum De Troubadour

Datum: 12-01-2012

Vooraf: Samen of apart naar school?

Het al dan niet scheiden van een tweeling bij aanvang van de basisschool is een kwestie waar veel tweelingouders mee worstelen. Goedbedoelde adviezen uit de omgeving komen niet altijd overeen met de gedachten en gevoelens van ouders. De keuze die ouders maken ten aanzien van het al dan niet scheiden van tweelingen (of meerlingen), hangt samen met voorkeur van de ouders en de mogelijkheden die scholen bieden. Een groot deel van de scholen in Nederland biedt ouders de mogelijkheid om zelf te kiezen, hoewel er vaak wordt geadviseerd om de kinderen te scheiden. Daarnaast zijn er scholen die een strikt beleid hanteren dat gericht is op het direct scheiden van tweelingen.

Zoals is gebleken uit diverse onderzoeken is er geen reden om aan te nemen dat tweelingen zich inderdaad beter ontwikkelen als ze gescheiden worden. Sterker nog, er zijn aanwijzingen dat het voor veel tweelingen juist beter is om (in ieder geval) gedurende de eerste schooljaren bij elkaar te blijven. Dit betekent niet dat alle tweelingen zich beter ontwikkelen als ze samen blijven. Voor sommige tweelingen is het juist beter om direct gescheiden te worden als er overduidelijk sprake is van een remmende invloed op elkaar (voor beide of één van beide kinderen). Een voorbeeld hiervan is de situatie waarin tweelingkinderen veel ruzie met elkaar maken of de situatie waarin het ene kind het andere kind sterk overheerst.

Uitgangspunten bij plaatsing op De Troubadour

1. We gaan met de ouders in gesprek over hun voorkeur in de plaatsing van de beide kinderen. De school heeft daar geen vooringenomen voorkeur in.
2. Als wordt besloten om de kinderen in dezelfde klas te plaatsen, is het aan te bevelen om de kinderen te stimuleren zoveel mogelijk hun eigen weg te gaan. Door ze in verschillende groepjes te plaatsen of verschillende activiteiten aan te bieden, worden tweelingkinderen gestimuleerd om onafhankelijk van elkaar te functioneren. Het ene kind zal hier meer moeite mee hebben dan de andere en de leerkracht kan helpen om een juiste balans te vinden.
3. Om tweelingkinderen zo goed mogelijk te ondersteunen in hun ontwikkeling, blijven we met ouders in gesprek over hoe de kinderen zich ontwikkelen.
4. Door informatie uit te wisselen over hoe de kinderen zich afzonderlijk van elkaar ontwikkelen binnen en buiten de schoolsituatie, kan bekeken worden in hoeverre een eerder genomen besluit de juiste is. Soms kan het nodig zijn het besluit te herzien. In extreme situaties kan het van belang zijn de kinderen zo nodig tussentijds te laten veranderen van klas. In andere situaties wordt een wisseling tijdens de schooljaar-overgang geadviseerd.
5. Er kan gebruik gemaakt worden van een checklist, indien er behoefte bestaat aan een analyse van de beste keuze tot plaatsing van de kinderen.
6. Indien er, ondanks alle goede bedoelingen, een onoverbrugbaar verschil van mening is over de plaatsing van de kinderen, beslist de school. Uiteraard verbindt de school zich hierbij aan een open houding en bereidwilligheid om keuzes te maken in het belang van beide of meerdere kinderen.

Overige informatie

Voor veel ouders van tweelingen is het lastig om de keuze te maken of ze hun kinderen samen of apart naar school zullen laten gaan. Uiteraard geldt dit alleen in de gevallen dat ouders de keuzemogelijkheid hebben. Bij drie- en vierlingen is deze keuze nog complexer dan bij tweelingen, omdat er meestal niet genoeg parallelklassen zijn om alle kinderen te scheiden. Aangezien vrijwel alle literatuur is gebaseerd op tweelingstudies wordt er in dit artikel gesproken over tweelingen, met alle respect voor ouders van grotere meerlingen.

De overgang van de vertrouwde thuissituatie naar school is voor veel kinderen een grote stap. Ze moeten wennen aan de afwezigheid van de ouders. Tweelingen die bij aanvang van de basisschool gescheiden worden, hebben daar soms veel moeite mee. Dat is niet zo verwonderlijk, aangezien veel tweelingen gedurende de eerste levensjaren vrijwel altijd (dag en nacht) samen zijn en dus niet of nauwelijks hebben ervaren hoe het is om gescheiden van elkaar te zijn. Er wordt beweerd dat de onderlinge band tussen tweelingen hechter is dan de band die zij met hun ouders hebben.

Het samen naar school gaan heeft als voordeel dat de kinderen elkaar kunnen steunen en dat de aanwezigheid van de *co-twin* (tweelingboertje of zusje) meer zelfvertrouwen geeft. Aan de andere kant kan het scheiden van een tweeling een stimulerend effect hebben op de onafhankelijke ontwikkeling van beide kinderen en zou het de onderlinge competitie kunnen verkleinen.

Vanuit de omgeving krijgen ouders regelmatig goed bedoelde adviezen. Familie, vrienden, leidsters van de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf, allemaal hebben ze een mening over wat het beste is voor een tweeling. Veelal wordt er verkondigd dat het beter zou zijn om de kinderen te scheiden, omdat ze zich dan beter als individu zouden kunnen ontwikkelen en dit is voor veel scholen een belangrijk argument om het beleid te hanteren dat tweelingen bij aanvang van de basisschoolperiode gescheiden worden. Hier is echter nooit wetenschappelijk bewijs voor geleverd.

Het is belangrijk dat scholen een flexibele houding hebben ten aanzien van tweelingen. Geen enkele tweeling is hetzelfde en wat voor een bepaalde tweeling de beste keuze is, hoeft niet voor elke tweeling te gelden. Daarom is het van belang dat elke tweeling apart wordt bekeken. Een ander punt is dat tweelingen wezenlijk anders zijn dan eenlingen. Tweelingen zijn namelijk, naast het feit dat het twee individuen zijn, ook nog tweeling! En het is van belang dat er oog is voor deze speciale tweelingrelatie. Het negeren van de speciale band tussen tweelingkinderen kan, vooral aan het begin van de basisschool periode, een belemmering in de ontwikkeling van de kinderen tot gevolg hebben.

Resultaten uit onderzoek

Er zijn een aantal onderzoeken gedaan naar het effect van de scheiding van tweelingen tijdens de basisschool periode op de ontwikkeling van kinderen. Hierbij is gekeken naar schoolprestaties (taal-, lees- en rekenprestaties, IQ test, CITO score) en gedrag (o.a. aandacht, concentratie, sociaal gedrag, angst/onzekerheid, onrust/storend gedrag).

In een studie in Engeland (Tully e.a., 2004) is gekeken naar de verschillen tussen gescheiden en ongescheiden tweelingen op 5 jarige leeftijd en 18 maanden later. Geconstateerd werd dat gescheiden tweelingen over het algemeen meer last hadden van internaliserend probleemgedrag (angst/onzekerheid) dan ongescheiden tweelingen.

Met betrekking tot schoolprestaties werd aangetoond dat tweelingen die gedurende de eerste 18 maanden op school alsnog gescheiden werden, lager scoorden op leestaken in groep 3 dan ongescheiden tweelingen. Uit deze resultaten bleek tevens dat een-eiige tweelingen meer last hadden van de scheiding op school dan twee-eiige tweelingen.

In 2005 heeft het Nederlands Tweelingen Register onderzoek gedaan bij Nederlandse tweelingen op 5, 7 en 12 jarige leeftijd naar het effect van 'samen of apart naar school gaan' op schoolprestaties en het ontstaan van gedragsproblemen (van Leeuwen e.a., 2005). Zij constateerden bij gescheiden tweelingen op korte termijn (7 jarige leeftijd) een grotere mate van internaliserend probleemgedrag (o.a. angst/onzekerheid) en externaliserend probleemgedrag (o.a. onrust/stoerend gedrag). Het internaliserend probleemgedrag zou vooral een gevolg zijn van de scheiding, terwijl het externaliserend probleemgedrag vooral een reden was om de tweeling bij aanvang van de basisschool uit elkaar te halen. Op lange termijn (12 jarige leeftijd) was er geen verschil tussen gescheiden en ongescheiden tweelingen, zowel wat betreft probleemgedrag als schoolprestaties.

In een recente Nederlandse studie (Webbink e.a., 2007) is onderzocht of het samen naar school gaan de schoolprestaties van tweelingen verbetert. Aangetoond werd dat in groep 2 ongescheiden tweelingen betere taalprestaties hadden dan gescheiden tweelingen en ook behaalden zij betere rekenprestaties. Voor *same-sex twins* (2 jongens of 2 meisjes) waren de verschillen tussen gescheiden/ongescheiden tweelingen groter dan voor *opposite-sex twins* (jongen/meisje). Voor de hogere groepen werd geen effect gevonden van het scheiden van tweelingen op schoolprestaties.

De belangrijkste conclusie op basis van deze studies is dat de aanwezigheid van de *co-twin* (met name voor *same-sex twins*) vooral verschil maakt gedurende de eerste schooljaren en dat er aan het einde van de basisschool periode geen verschillen bestaan tussen gescheiden en ongescheiden tweelingen wat betreft gedrag en schoolprestaties.